

INBJUDEN PROJEKTTÄVLING FÖR FORUMTORGET

INNEHÅLL

BAKGRUND	3
FAKTA OM TÄVLINGEN	3
Tävlingsuppgift	3
Deltagande arkitektkontor	4
Inlämnade förslag	4
Jury	4
JURYNS SAMMANFATTNING	4
Bedömningskriterier	4
JURYNS BESLUT	5
JURYNS OMDÖMEN	6

Inbjuden projekttävling för FORUMTORGET, UPPSALA KOMMUN

BAKGRUND

Byggnadsnämnden beslutade 2011-03-03 att ge stadsbyggnadskontoret i uppdrag att genomföra en inbjuden tävling om utformningen av Forumtorget och del av Smedsgränd. Bakgrunden till tävlingen är att det sedan tidigare finns ett samarbete mellan kommunen och näringslivet i city för att stärka Uppsalas attraktivitet.

Under första delen av 1990-talet renoverades torget i samband med att Forumgallerian byggdes. Man ville då bevara torgets utseende och återanvända markplattorna.

Under hösten 2011 kommer en omfattande om- och tillbyggnad påbörjas i fastigheten med Åhléns varuhus, som innebär att det blir fler butiker med entréer ut mot torget och gränden. Detta kommer att innebära förändrade rörelsemönster och fler människor som rör sig i Smedsgränd. Byggnaden kommer

också att få helt nya fasader av glas vilket förändrar karaktären på gaturummet.

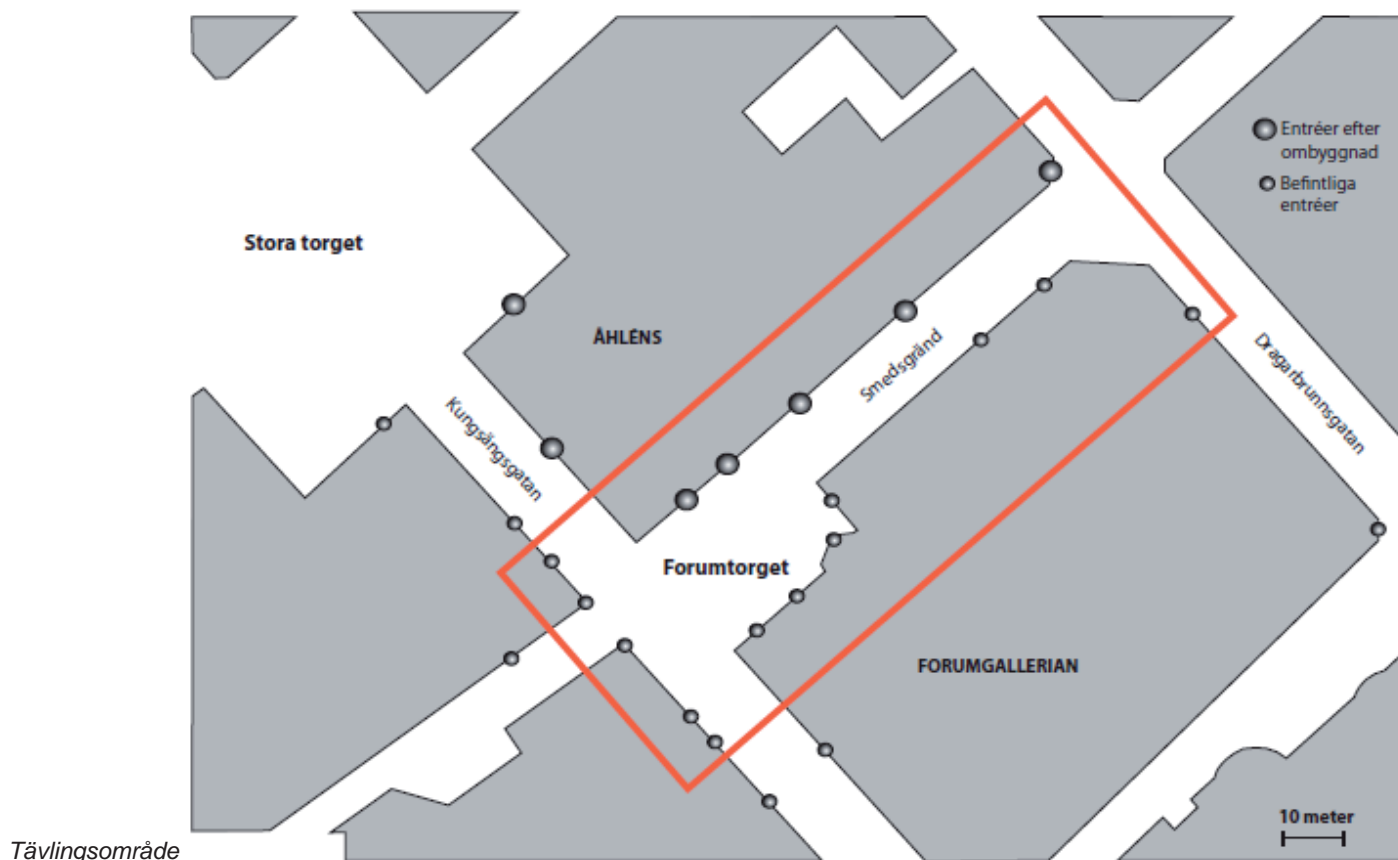
FAKTA OM TÄVLINGEN

Uppsala kommun inbjöd i juni 2011 till tävling om utformningen av Forumtorget i centrala Uppsala.

Tävlingsuppgift

Tävlingsuppgiften var att föreslå en ny utformning av Forumtorget och del av Smedsgränd.

Målsättningen är att Forumtorget ska bli en intressant och väl fungerande plats för vistelse och rörelse. Torget ska utformas i relation till de omkringliggande byggnadernas förändrade interiörer och exteriörer. Torgets attraktivitet ska ökas och bli mer användbart för olika aktiviteter.

Deltagande arkitektkontor

Tävlingen var öppen endast för följande inbjudna arkitektföretag/team, utvalda genom ett öppet kvalificeringsförfarande:

- White Arkitekter
- Nivå Landskapsarkitektur och Ghilardi + Hellsten
- Nyréns Arkitektkontor
- Mandaworks, Hosper Sweden, Kreera Samhällsbyggnad

Inlämnade förslag

Inom utsatt tid hade följande förslag med motto lämnats och godkänts för bedömning:

- Forum Aureum
- Ljus i mörkret
- SofFta
- Supernova

Jury

Den jury som hade till uppgift att bedöma förslagen bestod av:

- Liv Hahne, ordförande Byggnadsnämnden
- Stefan Hanna, ordförande Gatu- och trafiknämnden
- Karin Åkerblom, Kommunledningskontoret, Uppsala kommun
- Tom Karlsson, Gatu- och trafikkontoret, Uppsala kommun
- Kristina Johnson, Affärsområdeschef Handel, Atrium Ljungberg AB
- Erik Lindvall VD i Axfast AB
- Bibbi Leine, Landskapsarkitekt LAR/MSA, utsedd av Sveriges Arkitekter
- Anna Englund, Landskapsarkitekt LAR/MSA, utsedd av Sveriges Arkitekter

Juryns ordförande var Tom Karlsson.

Juryns sekreterare var Claes Larsson, arkitekt SAR/MSA Sveriges Arkitekter. Tävlingsfunktionär har varit Brita Christiansen, Uppsala kommun.

JURYN SAMMANFATTNING

Juryn har granskat och bedömt förslagen utifrån de kriterier som utan inbördes ordning eller viktning legat till grund för tävlingen samt utifrån de krav och önskemål som ställts i programmet:

Gestaltning

De fyra förslagen har gemensamt att de valt att arbeta med en stark enhetlighet i sina förslag. Det syns inte minst i valet att låta ett material utgöra torgets golv från vägg till vägg. Det gör att torget verkar större och att hela ytan ansluter direkt till omgivande byggnader. Golvet blir dock oflexibelt med bland annat konsekvensen att det kan vara svårt att ta upp nivåskillnader och att skapa visuella ledmarkeringar.

Tre av förslagen har valt att ytterligare förstora själva torgytan med att låta markbeläggningen gå över Kungsängsgatan. I ett av förslagen låter man torget bli en del i ett ännu större sammanhang och inkluderar hela Smedsgränd från Fyrisån till Kungsgatan och bryter därmed den befintliga strukturen med huvudgator i nordväst/sydöstlig riktning och gränder i nordost/sydvästlig.

Juryn har i sin bedömning funnit att torgets karaktär som intimt alternativ till Stora torget behålls och förstärks av att låta gågatans riktning råda och torgets golv sluta vid Forum/Åhléns fasader.

Enhetligheten syns vidare i de möblerande elementen. Sittmöbler är av ett eller högst två olika slag i varje förslag, och de är utformade unikt för platsen. Vissa har lika stort skulpturalt som funktionellt värde. Fördelen med unika möbler är att de hjälper till att ge platsen identitet. En risk med de mest sparsmakade förslagen är att de är visuellt känsliga för den vidareutveckling som kommer att ske och som inte alltid är möjlig att styra, vad gäller till exempel uteserveringsmöbler, papperskorgar och annat. Endast ett förslag har valt att förse torget med cykelparkeringar. Samtliga förslag är gestaltade med så gott

Kungsängsgatan med Forumtorget till vänster.

som uteslutande hårdgjorda material i det nytillkommande. Endast ett förslag möblerar torgrummet med ett nytt träd.

Samtliga ger också genom sin öppenhet utrymme för ett gott rörelsemönster över ytan och till omgivningen. Undantaget är cykel-parkeringen i ett av förslagen som begränsar rörelsefriheten i gränden, men som svarar mot ett stort behov i Uppsala.

Förslagsställarna har på olika sätt försökt svara upp mot önskemålen att torget både ska vara öppet för en mängd varierande aktiviteter och vara möblerat för vistelse och möte.

I en strävan att vara generella får en del av förslagen en ödslighet i uttrycket och torget riskerar att bli svårt att nyttja.

Funktion

Juryn kan konstatera att det inte varit lätt att hantera nivåskillnaderna på torget. De förslag som väljer stora, släta markplattor får svårigheter att ta upp nivåskillnaderna utan att på sikt knäcka plattor med höga underhållskostnader som följd. Alternativet är att minska på formatet med plattorna för att hantera

nivåskillnaderna om det är möjligt. Torget ser större ut med stora plattor från vägg till vägg. Helt släta torg är naturligtvis mycket lättare att underhålla och röra sig över men Forumtorget har inte dessa förutsättningar.

Alla förslagen saknar en tydlig redovisning av markerade stråk för synsvaga men de bedöms kunna anpassas inom ramen för sina uttryck.

Möbleringen skiljer sig mellan förslagen där vissa redovisar enstaka bänkar på torgytan medan andra förslagsställare erbjuder en rikare variation av sittmöjligheter och mötesplatser.

Utvecklingsbarhet

Förslagen är i olika grad utvecklingsbara utifrån sina grundidéer. Där förslaget bygger på en idé om ett stort slätt golv blir konsekvensen att det blir svårare att förändra det utan att uttrycket förvanskas.

Genomförbarhet

Tekniskt och ekonomiskt är alla förslagen fullt rimliga och går att realisera ur dessa aspekter.

Forumtorget idag.

JURYNS BESLUT

Efter avslutad bedömning har juryn utsett förslag SofFta till vinnare av tävlingen och rekommenderar förslaget till fortsatt bearbetning och genomförande.

Juryn vill rikta ett stort tack till alla tävlingsdeltagare.

Karin Åkerblom

Kristina Johnson

Tom Karlsson

Stefan Hanna

Erik Lindvall

Liv Hahne

Anna Englund

Bibbi Leine

För Sveriges Arkitekters Tävlingsnämnd
Claes Larsson

JURYNS OMDÖMEN:

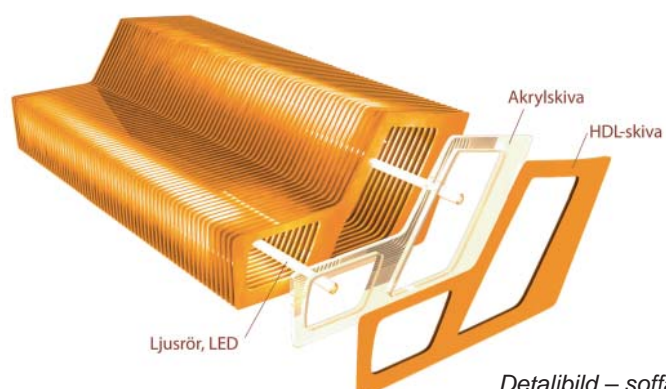

Vy från Dragarbrunnsgatan

Vinnare SOFFTA

Förslagsställare:

White Arkitekter AB genom Gustav Jarlöv landskapsarkitekt MSA, Sam Keshavarz landskapsarkitekt LAR/MSA, Jens Modin landskapsarkitekt LAR/MSA, Viktoria Walldin, Jonas Runberger arkitekt SAR/MSA, Andreas Milsta. Konsthuset genom Johanna Uddén Erik Hedman.

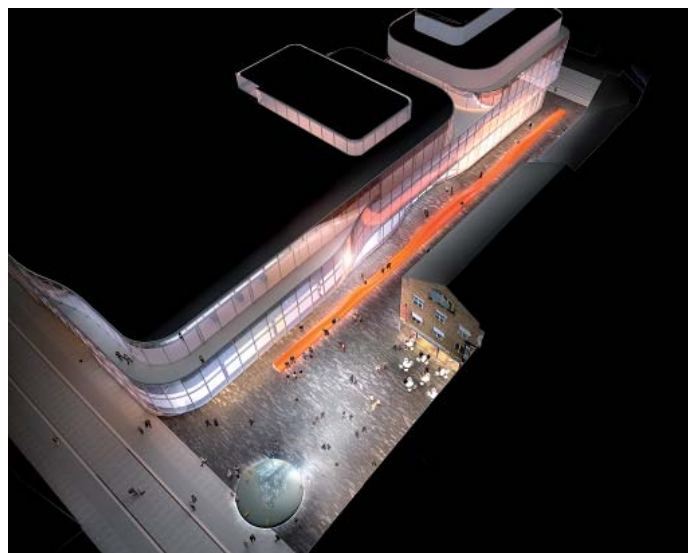

Detaljbild – soffa

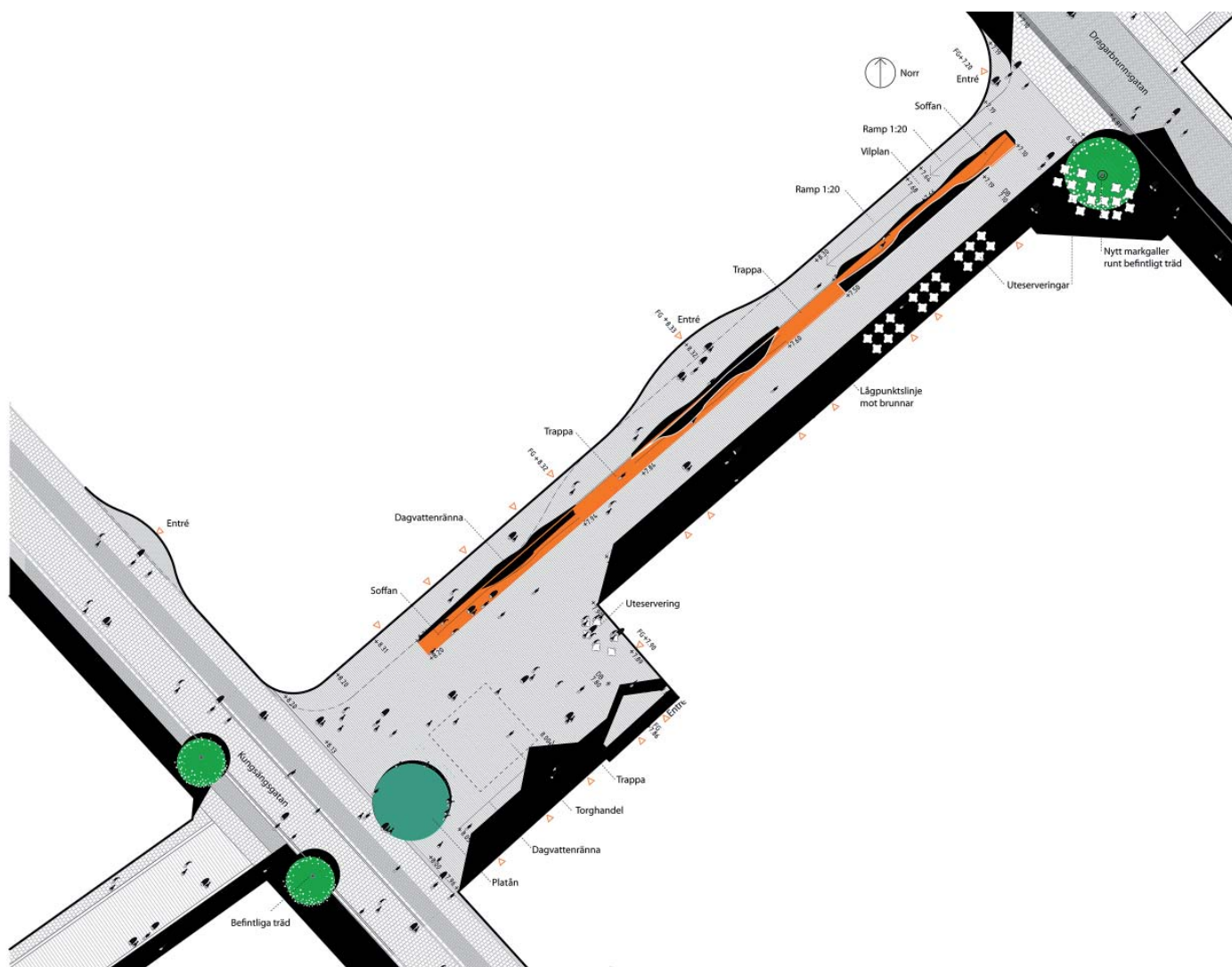
Motivering:

Ett robust och väl fungerande förslag med en klar idé som bedöms passa in i ett allt självsäkrare Uppsala där historisk skönhet och kulturarv lever i harmoni med en ny tid. Förslaget tar fasta på och bygger vidare på grändens och torgets karaktärer. Forumtorget blir både ett torg att röra sig över och att vistas på och blir en ny attraktiv mötesplats för alla.

Förslaget bygger på tre starka formelement; golvet, soffan och platån. De olika formelementen samspelar med de omgivande fasadernas uttryck. Förslaget behåller torgets utbredning fram till Kungsängsgatan. Den gröna platån markerar torgets gräns mot Kungsängsgatan och

Nattvy

Situationsplan

genom att också skjuta in i gatans siktlinje bjuder den in till vistelse på torget. Platån är både en skulptur, en sittplats och en plats för lek. Den innehåller även ett integrerat vattenspel, som är ett positivt och mjukt inslag i denna stadsmiljö.

Förslaget presenterar en markbeläggning som i sin sort är utvecklingsbar och kan anpassas till nivåskillnader i marken och kan utan att förvanskas tillföras kontrasterande markeringar och ledstråk. Den faller väl in i den omgivande stadens golv, i såväl skala, materialitet som mönster och riktning, vilket dock inte hindrar den att ge platsen egen identitet

Den föreslagna soffan förstärker med sin tydliga form grändens riktning. Den både aktiverar gränden och tar upp dess höjdskillnader. Den erbjuder en variation av sittplatser med sin växling i höjd och form. Soffan svarar även upp mot den blivande karaktärsstarka glasfasaden i Åhlénshuset och har möjlighet att varieras i uttryck över året både med ljusskiftningar och med växtinslag. Den ger möjlighet till ett flexibelt användande för olika ändamål och behov.

Torget får i detta förslag ett diffuserat ljus från fasader och

tak med accentljus i soffan och platån. Tillsammans med de upplysta fasaderna blir det en väl belyst och säker plats att vistas på.

Ett fungerande flöde måste säkerställas mellan Åhlénshuset och Forumgallerian, där stora mängder människor kommer att röra sig dagligen.

Förslagets tydliga grepp är både robust och utvecklingsbart. För att kunna nå sin fulla potential ser juryn att förslaget behöver studeras vidare på några punkter. Idén om soffan som både sittmöbel och rumsavdelare är utmärkt men behöver utvecklas med avseende på längd och höjd.

Den behöver studeras i relation till torgrummets helhet för att övertyga om att god balans råder mellan de olika ingående elementen. I det avseendet kan till exempel soffans materialval behöva ses över. Förslagsställarnas egen idé om att använda trä finner juryn intressant och kan bli ett hållbart alternativ.

Platåns form och materialval känns rätt men det kan behöva studeras hur vattenspelet ska fungera över årstiderna.

Vy från Dragarbrunnsgatan

Forum Aureum

Förslagsställare:

Nyréns Arkitektkontor AB genom Bengt Isling landskapsarkitekt LAR/MSA, Daniel Ericsson landskapsarkitekt LAR/MSA, Petra Lindeqvist landskapsarkitekt MSA, Susanna Juhlin-Glebrandt arkitekt SAR/MSA, Erik Andersson, Lisa Runnéus. Peter Johansson och Barbro Westling (konst). Alexandra Schremer, K-konsult (ljusdesign). Urban Pihl arkitekt SAR/MSA, Lind Pihl arkitekter AB (tillgänglighet). Tomas Lagerström, universitetslektor SOL (Växtgestaltning).

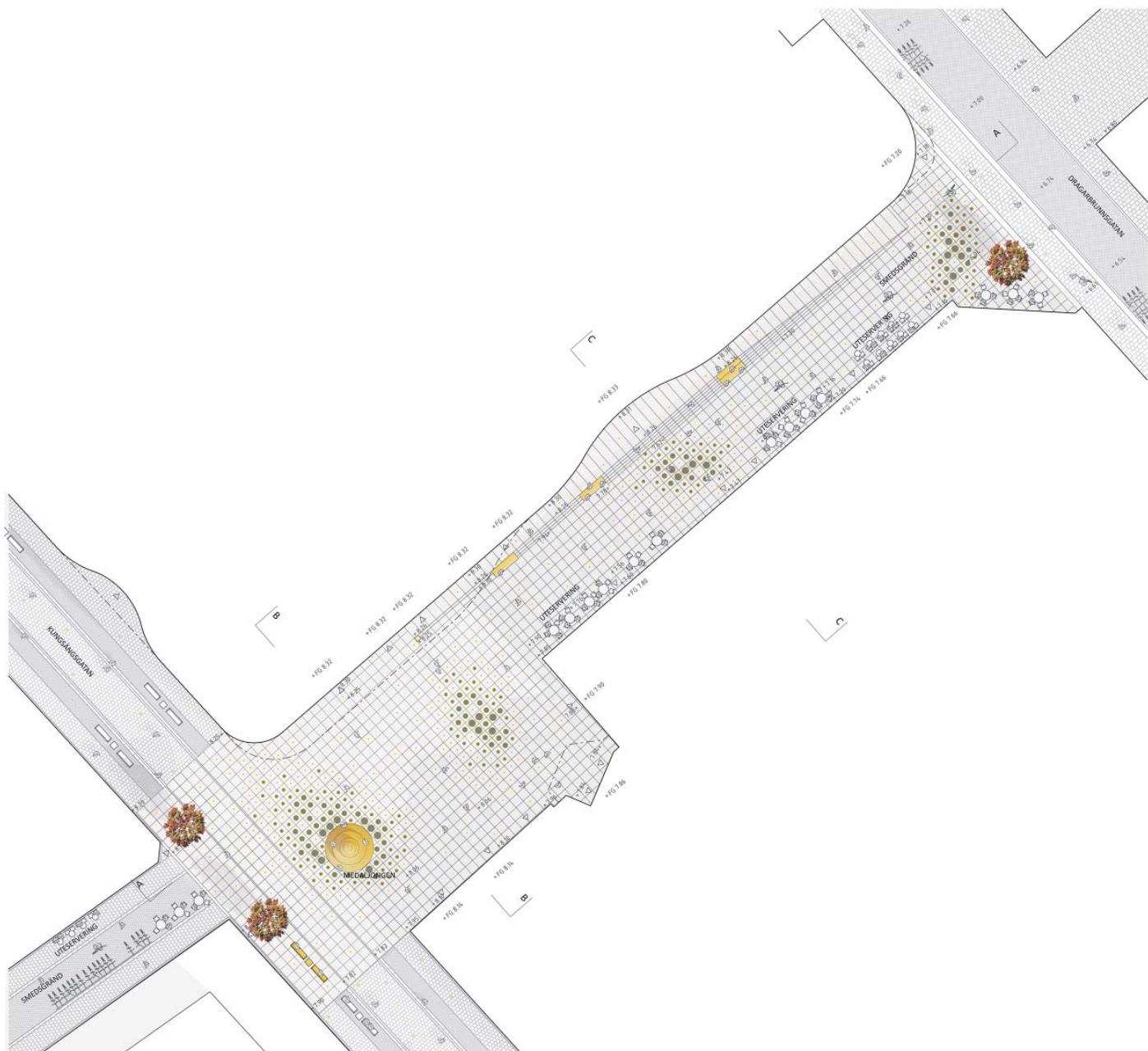

Dag- och nattvyer

ETT stiligt förslag som också hänvisar till den gamla Tempofasadens cirkelmönster med ett vackert mönster av glimmande cirklar i markbeläggningen. Torget ges en storskalighet genom stora granithällar vilka dock bedöms inte fungera ihop med torgets lutningar och sättningsproblem. För att det ska fungera måste principen ändras och plattornas storlek minska åtminstone i vissa delar. Förslaget bygger dock på att de glimmande punkterna inte störs av en mängd täta fogar.

Installationerna i mark är utspridda över ytan vilket försvårar utförande och underhåll.

Förslagets möblering är generös och visar sittplatser

Situationsplan

både på torgytan med Medaljongen samt soffor längs Smedsgränd, integrerade i trappan mellan Åhlénshuset och gränden.

Torget belyses på ett fint sätt från fasad och tak med kompletterande belysning på bronsmedaljongen samt med effektbelysning infälld i markplattorna.

Medaljongen kan med sin placering bli ett blickfång mitt på den föreslagna nya torgytan och kan bli ett karaktärssignum. Medaljongens föreslagna användning som sittplats och åskådarplats har stora möjligheter att fungera. Dock ifrågasätter juryn dess höjd då den riskerar att skymma sikten något.

Nattbild söder ifrån

Ljus i mörkret

Förslagsställare:

Mandaworks AB genom Martin Arfalk landskapsarkitekt
MSA, Nicholas Bigelow, Emelie Melin, Martin Nilsson,
Josephine Tardy.

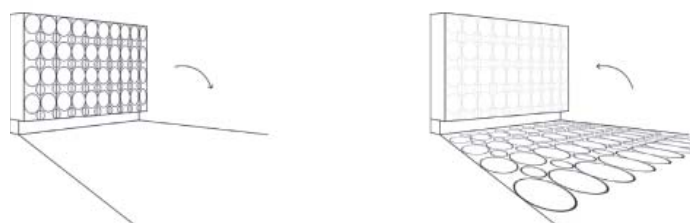
Hosper Sweden AB genom Patrick Verhoeven arkitekt
SAR/MSA, Ameli Hellner, Katarzyna Paradzinska.

Kreera Samhällsbyggand AB genom
Caroline Barros, Vladan Jakesevic, Mikael Prag.

Förslagets bärande idé med belysning i marken hämtar sin inspiration från den gamla Tempofasadens cirkelmönster. Greppet är intressant men eftersom fasaden inte kommer att finnas kvar kan hänvisningen i en framtid verka långsökt och svår att förstå.

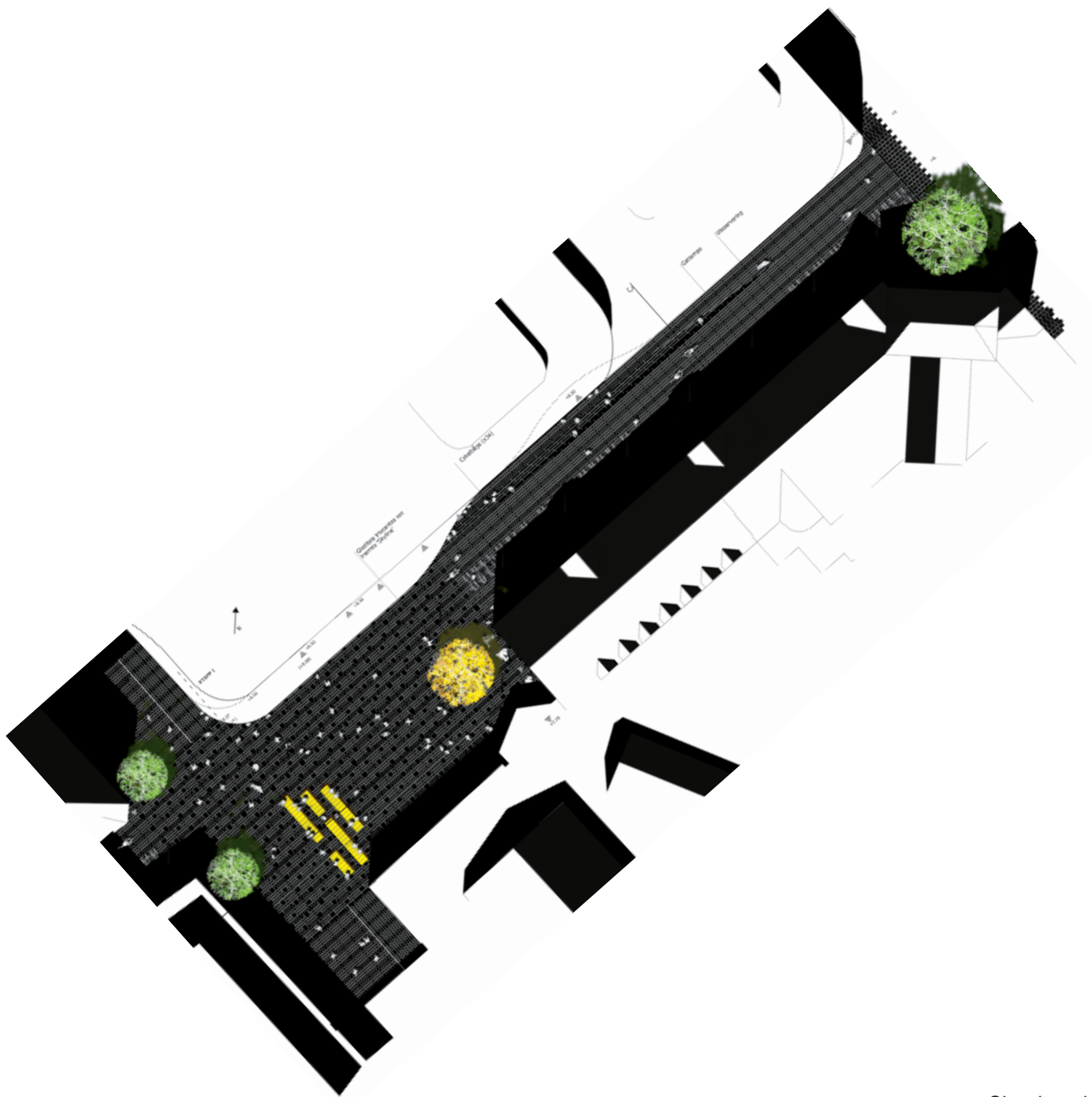
Det kan dock bli just ett vackert inslag i torgets golv. Trogligtvis kommer inte speglingarna i fasaden vara så synliga som förslagsställaren önskar då det kommer att flöda av ljus inifrån byggnaden under kvällstid.

Förslagsställarna visar på stora svårigheter att hantera höjdsättning och nivåer. Förslagets princip går dock att

utveckla och markplattornas storlek är anpassningsbara till underlaget. Idén med en nyansering av markplattornas grafiska uttryck är fin, där mönstrets intensitet är större på torgytan och lugnare i Smedsgränd.

Förslaget är det enda som väljer att behålla cykelställ och

Situationsplan

möblering i Smedsgränds mitt, som dessvärre kan fungera både begränsande för rörelsemönstret och minskar möjligheten för uteserveringar längs grändens östra sida. Förslaget är även ensamt om att ha placerat ett träd på torgytan, ungefär i ett läge där ett tidigare träd stått. Trädet på torgytan skänker platsen liv och sinnlighet men på grund av problem med stora mängder fåglar och avföring på torgets beläggning togs trädet ned och bedöms därför inte vara realistiskt på denna plats.

Förslagsställarna beskriver att torget blir ljust och tryggt via ljusspelet i marken. Illustrationerna visar dock ett relativt mörkt torg.

Den totala ljusbilden är troligtvis annorlunda än som redovisats, då mycket ljus kommer inifrån byggnaderna

eller kastas ned på torgytan från belysningsstolparna. Hur raden med belysningsstolpar samt cykelparkeringen med realistiskt antal parkerade cyklar påverkar rumsupplevelsen framgår inte heller riktigt av redovisningen.

Torget från söder

Supernova

Förslagsställare:

Ghilardi+Hellsten Arkitekter genom Ellen Hellsten, Franco Ghilardi, Einar Rhode.

Nivå Landskapsarkitektur genom Åsa Drougge landskapsarkitekt LAR/MSA och konstnär Beatrice Hansson.

Ett sparsmakat, minimalistiskt förslag som bygger på att torget blir en del av en större plats som sträcker sig längs Smedsgränd med epicentrum på torget. Det föreslagna prickmönstret börjar gles i stråkets ändar för att vid epicentrum bli mycket tätt rastrerat. Den föreslagna ljussättningen av torget med belysning längs kanterna men inte mitt på torget förstärker mönstret i beläggningsen.

Huvudgreppet är att gestalta ett torg som är öppet och rent i väntan på att fyllas med myllrande aktiviteter. Förslaget ger dock ett något ödsligt intryck som förstärks av den lätta möbleringen och juryn ställer sig frågande till om detta torg har förutsättningar att bjuda in till aktivitet och vistelse mer än bara vara en plats man passerar.

Golvets stora betongplattor lutar från Åhléns fasad mot Forumgallerian och juryn bedömer det som svårt att klara nivåskillnader och framtida markförändringar med så stora plattor. Förslagets idé med det rena golvets yta skulle förvanskas med mindre format på plattorna och därmed fler fogar som skulle interferera med prickmönstret.

Vy från Dragarbrunnsgatan

Ljussättningen med fasadarmaturer riktade för att ge mest ljus åt torgets kanter framhäver torgrummet på ett enkelt och fint sätt.

